

Budget Opgave:

Du skal i denne opgave forstille dig at du er blevet 19 år og er flyttet hjemmefra! Derfor har du brug for et overblik over hvilke indtægter og udgifter du har. Et sådan overblik over indtægter og udgifter kaldes for et budget. Denne opgave går derfor ud på at du skal lægge et fremtidigt budget.

Krav til besvarelsen:

- Budget opstillet i excelregneark (brug kopi på lectio!)
 - Oversigt over indtægter (kredit) og udgifter (debit) pr måned.
 - De samlede indtægter og udgifter på hele året lagt sammen.
 - Dine samlede indtægter skal overstige de samlede udgifter.
- En kort overvejelse over prissætningen i hver af posterne i budgettet.
- En beregning af trækprocent, personfradrag, og skat af indkomst.
- Besvarelse af Anvendt Matematik Spørgsmål: Det er ingen hemmelighed at unge mennesker bruger flere penge på cafebesøg, bifture, fester mm end ældre. Alle de penge de bruger hjælper til med, at få hjulene i samfundet til, at løbe rundt da staten tjener moms på de varer de køber og cafeerne kan overleve!

Spørgsmål: Lav et overslag på hvor mange penge bruger unge mennesker (18-29 år) hvert år på cafebesøg, bifture, restaurantbesøg, fester osv? Hvor meget moms tjener staten på de unges forbrug? Husk at momsen er 25 % af beløbet men udgør 20 % af salgsprisen på en vare! Antag at der ca. er 700.000 unge mennesker i denne aldersgruppe!

Bedømmelse af besvarelsen:

Din besvarelse vil blive bedømt ud fra følgende kriterier

- Balance i regnskabet (er der et fornuftigt forhold imellem udgifter & indtægter)
- Prissætningen af poster (virker de realistiske)
- Evt. mangler: har man overset vigtige ting i forhold til kravet til besvarelsen eller vigtige ting der skal med i ens budget!
- Begrundelse for udgifter
- Hvor godt det anvendte matematik spørgsmål om de unges forbrug er besvaret!

Overskud & Underskud:

Indtægter skulle gerne overstige udgifterne pr måned – ellers er der underskud – og pengene i voksenverden vokser ikke på træerne. Nogle måneder vil der uundgåeligt være flere udgifter end indtægter hvor et underskud vil opstå. Dette er okay hvis der i en anden måned i budgettet er et overskud som kan dække underskuddet!

Målet er derfor at du kan lægge et budget med overskud – eller i nul – så du ikke gældsætter dig og ender i Ribers.

Budgettet i detaljer:

Indtægter: er de penge som sættes ind på kontoen. Dvs. at skatten er trukket fra f.eks. SU'en, fritidsjobbet osv:

- **SU:**

Her skal du være opmærksom på om forældres indtægt har betydning for størrelsen af SU'en (ungdomsuddannelse). Den sats du finder på www.su.dk er ikke den du får udbetalt fordi du skal betale skat. Hvad du skal betale i skat afhænger af størrelsen af ens frikort og trækprocent.

- **Fritidsjob:**

Hvis du får SU vil dit frikort blive brugt her. Derfor skal du betale fuld skat af dit fritidsjob. Husk at hvis du er under uddannelse kan man ikke bare arbejde med et fuldtidsjob ved siden af. Timelønnen vil svinge fra job til job f.eks. lærervikar 160 kr/timen.

- **Praktikløn:**

Hvis du er under uddannelse er der nogle hvor man får løn under praktik. Det gælder håndværkerfag, pædagoger, sygeplejersker etc.

- **Fuldtidsjob:**

I stedet for at tage en uddannelse er der også nogle der får et fuldtidsjob. Det vil ofte være ufaglært arbejde så som: postbud, bud af forskellig slags (fedex, madudbringning), Pædagogmedhjælper, Lærervikar, fabriksarbejder, jordogbeton arbejder osv.

Udgifter:

- **Husleje:** Du skal have et sted at bo, og det godtages ikke at flytte ind hos kæresten uden at betale husleje.

- Kollegium: Her må du ud og undersøge markedet. Husk at på kollegium får dem der kommer længst væk fra førsteprioritet. Derfor kan det være nødvendigt at søge længere ud (lyngby, herlev osv.)
- Værelse: Kan være et villaværelse, værelse i lejlighed eller et bofællesskab af en art. Husk at undersøge om elektricitet/strøm er inkluderet i udgifterne.
- Lejlighed: Hvis man er så heldig kunne det jo også være en andelslejlighed. Måske betaler forældrene, eller også overtager man mormors lejlighed når hun flytter på plejehjem. Her skal man betale for elektricitet separat!

- **Mad:**

Her må du ud og undersøge prisniveauet og hvad der skal til for at leve. Måske kan der laves en mad ordning med bofællen, eller også spiser man hjemme nogen af ugens dage. Man kan komme langt med havregryn, mælk, rugbrød og pølse!

- **Elektricitet:**

Er ofte inkluderet i huslejen hvis det er kollegium eller værelse. 1 kWh koster 2 kr men det er en lille del af selve strømrøgningen – resten er udgifter til elmåler, grønneafgifter osv. I København er det primært DONG energy der lever strøm.

- **Telefon & Internet:**

Kan ikke undværes. Du skal finde en løsning som passer med dit budget og dine behov.

- **TV:**

Hvis der i husstanden er en computer eller mobil der kan gå på internettet skal husstanden betale medielicens. Licensen betales hvert halve år pr husstand. Dvs. hvis man bor i et bofællesskab fordeles licensen imellem beboerne! Denne post dækker dog også over et TV abonnement f.eks. yousee, viasat osv.

- **Forsikringer:**

Normalt er man dækket af ens forældres forsikring til man fylder 21 år. Dog dækker forsikringer også over sundhedsforsikringer som f.eks Danmark. En sådan forsikring kan man ikke blive medlem af hvis man fejler noget alvorligt. Derfor kan det være en fordel at være medlem fra en tidlig alder.

- **Studieudgifter:**

Disse udgifter afhænger meget af hvilket studie man vælger. Fagbøger skal man påregne med at anskaffe sig hvert semester (hvert ½ år) og det kan både være billigt og dyrt. Et forsigtigt bud er 500 kr pr semester (dvs. i januar og september). Ligesom med så meget andet er der her dyre og

billige løsninger. Det dyreste er selvfølgelig at købe bøgerne fra nye, men man kan også købe dem brugt til halvpris eller mere. Den billigste løsning er selvfølgelig at låne bøgerne på biblioteket eller hente en piratkopi på nettet.

- **Fagforening/A-kasse:**

Har du et fuldtidsjob kan det være en god ide med fagforening. På de fleste studier kan det også være en god ide at være med i fagets fagforening da det giver gode rabatter og andet.

- **Transport:**

Om du køre med bil, bus eller tog er det ikke gratis. Undersøg om du skal have et buskort og hvilken rabat som gives til studerende. Det billigste er selvfølgelig at cykle eller gå.

- **Tøj & anskaffelser:**

Tøj slides og skal erstattes. Posten kunne også dække Musik (CD'er, film), nye tekniske dingener osv.

- **Uforudsete udgifter:**

Cyklen punkterer og skal lappes, Køleskabet går i stykker, Mobiltelefonen tabes i WC'et osv. Disse uheld opstår altid når man mindst ønsker det – ligesom toget altid er forsinket den dag man skal til eksamen.

- **Tandlæge:** Et tandtjek ligger på ca. 250 – 400 kr afhængig af tandlægen.

- **Tøjtjask:** Mange får vasket hos forældre – ellers kan tøjtjask være en lille men fast udgift.

- **Fri udgifter:** Ferie, gaver, tur på restaurant, pizza, fredagsbar osv.